

Uppgift 4 (Kompletteringsdel: valfri uppgift 4) (25 poäng)

1. Uträkningarna gällande om det finns tillräckligt med eget kapital och återbetalning av ett kapitallåns kapital (**sammanlagt 15 poäng**)

Följande bör beaktas i vid uträkningen av om det finns tillräckligt med eget kapital:

- Eventuella under-/övervärderingar i anknytning till tillgångarna (BokfL 5:13) **(0,5 poäng)**: Utgående från den information som har getts i uppgiften är intressebolagsaktierna övervärderade i bokslutet per 30.6.2012 **(0,5 poäng)**. Intressebolagsaktierna har eventuellt varit övervärderade redan i bokslutet per 30.6.2011 **(0,5 poäng)**;
- BokfL 9:2.3: Forskningsutgifter och utvecklingsutgifter som har aktiverats i balansräkningen innan den ikraftvarande bokföringslagen trätt i kraft får avskrivas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Beaktande av forskningsutgifterna för jämförelseåret enligt BokfL 5:8 och i anknytning till detta speciellt lagen om införande av aktiebolagslagen 17.3 **(1,5 poäng)**;
- kapitallån (ABL 20:23.2) **(0,5 poäng)**;
- Om det sannolika överlåtelsepriset på bolagets egendom inte bara tillfälligt är högre än bokföringsvärdet, får även skillnaden beaktas som ökning av det egna kapitalet: värderingen av dotterbolagsaktier i balansräkningen. Vid öknings av det egna kapitalet ska särskild försiktighet iaktas (ABL 20:23.2) **(1,0 poäng)**.

Kalkyl gällande huruvida det finns tillräckligt med eget kapital (ABL 20:23):

Bundet	30.6.2012	30.6.2011
Aktiekapital	103,0	3,0
Överkursfond	<u>99,0</u>	<u>99,0</u>
Bundet sammanlagt	202,0	102,0
Fritt		
Fond för inbetalt fritt eget kapital	400,0	1 500,0
Balanserad vinst/förlust från tidigare räkenskapsperioder	-2 427,7	-874,5
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	<u>-2 317,6</u>	<u>-1 553,3</u>
Fritt sammanlagt	-4 345,3	-927,8
Kapitallån	4 000,0	4 000,0
Övriga rättelseposter		
(Forskningsutgifter	0,0	0,0)
Övervärdering av intressebolagsaktier	-4 000,0	0,0
Sammanlagt	-4 143,3	3 174,2

Kalkyler: 30.6.2012 **(1,0 poäng)**, 30.6.2011 **(1,0 poäng)**

- Kalkylerna här ovanför visar att det egna kapitalet i Walu ja Rauta Ab har gått förlorat senast 30.6.2012. **(0,5 poäng)**
- Tillämpning av lagen om införande av aktiebolagslagen 17.3 (21.7.2006/625) betyder inte att registreringskyldigheten för förlusten av eget kapital uppstod redan för bokslutet per 6/2011. I lagen om införande av aktiebolagslagen hänvisar man till ABL 13:5, som behandlar utdelning av medel¹. Behovet av nedskrivning av intressebolagsaktierna och forskningsutgifterna leder till att förlusten av eget kapital bör registreras, då styrelsen borde ha observerat omständigheten. **(1,0 poäng)**
- Minst 1 000 000 euro av fonden för inbetalt fritt eget kapital har returnerats. Av detta har eventuellt 100 000 euro använts för höjning av aktiekapitalet, vilket därmed har kunnat konverteras inom ramen för de lagenliga besluten och registreringarna. Kapitel 13 i ABL ska tillämpas på utdelningen ur fonden för inbetalt fritt eget kapital. Utgående från balanstestet (se till exempel Mähönen-Villa, Osakeyhtiö II s.32) fanns det inget tillgängligt fritt eget kapital per 30.6.2011 och tillgångarna har minskat under den räkenskapsperiod som avslutades 30.6.2012. För fonden för inbetalt fritt eget kapital del bör motiveringen av ärendet även innehålla en hänvisning till överväganden om betalningsförmågan. Detta är en relevant observation med beaktande av att tillgångarna i Walu ja Rauta Ab har minskat under den räkenskapsperiod som avslutades 30.6.2012. **(2,0 poäng)**
- Styrelsen ska omgående då den har observerat omständigheten göra en registeranmälan om förlusten av eget kapital **(0,5 poäng)**.
- Borgenärerna i förhållande till styrelsens skyldigheter gällande registreringen av förlorat eget kapital: styrelseledamöterna kan åläggas personligt ansvar **(2,0 poäng)**. En välmotiverad hänvisning till närståendeproblematiken i anknytning till genomförandet av eventuella illegala återbetalningar av kapital **(2,0 tilläggs-poäng)**. Det faktum att man har underlåtit att registrera förlusten av eget kapital kan ha påverkat beslutet om konvertering av leverantörsskulder hos tredje part **(1,0 poäng)**.
- Enligt ABL 12.1. får bolaget ta upp lån "vars kapital i övrigt återbetalas och ränta betalas endast till den del beloppet av bolagets fria egna kapital och samtliga kapitallån vid betalningstidpunkten överskrider förlusten enligt bolagets balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden eller enligt balansräkningen i ett nyare bokslut". **(0,5 poäng)**
- Slutsats: Kapitallån kan inte återbetalas och ränta på lånet kan inte betalas i det läge som råder 6/2012 **(1,0 poäng)**.

2. Lagstiftning om kapitallånen (ABL 12 kapitlet) **(sammanlagt 3 poäng)**

- ABL 12:2.1: Låneavtalet ska göras skriftligen. Lånen ska uppfylla den nya aktiebolagslagens krav på kapitallån. ABL 12:2.4: Kapitallån skall i balansräkningen tas upp som en särskild post. **(0,25 poäng)**
- Lagen om införande av aktiebolagslagen 16 §: Ett kapitallån som avtalats i enlighet med den gamla lagen före den nya lagens ikraftträdande betraktas som ett kapitallån också vid tillämpning av den nya lagen. Om inte något annat avtalas, tillämpas på ett sådant lån betalningsvillkor som är förenliga med den gamla lagen, med undantag för sådana villkor som begränsar utbetalningen av medel. I och med att avtalet om kapitallånet har uppdaterats tillämpas bestämmelserna i den nya aktiebolagslagen på det kapitallån som Billy Bonds har gett. **(1,5 poäng)**

¹ Airaksinen m.fl.: Osakeyhtiölaki I (2010) s. 582 hänvisar till att grundnings- och forskningsutgifter som har aktiverats före 2005 inte är utdelningsbara i samband med utdelning av tillgångar.

- Bestämmelserna om räntor och återbetalning av kapital i ABL 12:1: Ränta betalas endast till den del beloppet av bolagets fria egna kapital och samtliga kapitallån vid betalningstidpunkten överskrider förlusten enligt bolagets balansräkning för den senast avslutade räkenskapsperioden eller enligt balansräkningen i ett nyare bokslut. Detsamma gäller återbetalning av kapital. **(0,25 poäng)**

ABL 12:1: Beskrivning av bokföringen av ränta och betalning; styrelsen verkställer betalningen. För att examinanden ska få fulla poäng ska **examinanden** även separat omnämna att kravet på betalningstidpunkten också ska uppfyllas. Kapitallånen omfattas av förbudet att ge säkerheter enligt ABL. Vid återbetalning av kapitallån är det väsentligt att identifiera i vilken ordning betalningarna ska erhållas. Som tankemodell ligger kapitallånet mellan eget kapital och främmande kapital och i aktiebolagslagen finns bestämmelser till följd av kravet på beständighet, trots att utgångspunkten är att det som förpliktande juridisk fordran är främmande kapital (bl.a. Mähönen-Villa Osakeyhtiö II s.19). **(0,5 poäng)**

- RP 109/2005: Kapitallån skiljer sig från andra efterställda lån i det avseendet att återbetalning av och ställande av säkerhet för kapitallån i strid med lagen och låneavtalet är förenat med samma påföljder som olaglig utbetalning av medel. **(0,5 poäng)**

3. Konvertering av leverantörsskulder till kapitallån **(sammanlagt 5 poäng)**

- Det är möjligt att konvertera leverantörsskulder till kapitallån. Avtalet ska ingås skriftligen enligt ABL 12:2 **(0,5 poäng)**.

Frågan om tillräckligt med eget kapital 31.7.2012 (ceteris paribus 30.6.2012):

Bundet	31.7.2012
Aktiekapital	103,0
Överkursfond	<u>99,0</u>
Bundet sammanlagt	202,0
Fritt	
Fond för inbetalt fritt eget kapital	400,0
Balanserad vinst/förlust från föregående räkenskapsperiod	-2 427,7
Räkenskapsperiodens vinst/förlust	<u>-2 317,6</u>
Fritt sammanlagt	-4 345,3
Kapitallån	4 000,0
Övriga korrigeringar	
(Forskningsutgifter	0,0)
Nedskrivning av intressebolag	-4 000,0
Konvertering av leverantörsskulder	6 500,0
Eget kapital sammanlagt	2 356,7

Kalkyl **(1,0 poäng)**

- Observeras bör att samtliga händelser som har beskrivits tidigare i uppgiftstexten och som har lett till konvertering av leverantörsskulder som helhet påverkar hur konverteringen

av leverantörsskulderna påverkar om mängden eget kapital är tillräcklig. Det väsentliga är att examinandena observerar att man genom att inte uppfylla skyldigheten att registrera förlusten av eget kapital ger underleverantörerna/varuleverantörerna en motiverad orsak att påstå att de fattat beslutet om konvertering av leverantörsskulderna till kapitallån utgående från den information som var tillgänglig vid konverteringen. På denna grund kan underleverantörerna ifrågasätta styrelsens verksamhet. Å andra sidan kan man på grundval av den information som har getts i uppgiften konstatera att det operativa resultatet för Walu ja Rauta Ab den räkenskapsperiod som avslutades år 2012, då posterna av engångsnatur har avlägsnats, var 5 miljoner euro (med undantag för avskrivningar på forskningsutgifter). Att observera denna omständighet utgör en väsentlig del av helhetsbilden. **(3,0 poäng)**

- Det är inte möjligt att dela ut dividend i situationen per 7/2012 eftersom Walu ja Rauta Ab inte har utdelningsbara medel. **(0,5 poäng)**

4. Förutsättning för och effekterna av att registeruppgiften om förlust av aktiekapitalet avlägsnas **(sammanlagt 2 poäng)**

- ABL 20:23 §: Registeranteckningen om förlusten av aktiekapitalet kan strykas till följd av bolagets registeranmälan, om bolagets eget kapital enligt en till registeranmälan fogad balansräkning och annan utredning enligt 2 momentet i paragrafen utgör över hälften av aktiekapitalet. **(0,25 poäng)**
- ABL 20:23: Om bolaget enligt lag eller bolagsordningen är skyldigt att välja en revisor, ska balansräkningen och utredningen vara reviderade. **(0,25 poäng)**
- I förarbetet till lagen anger man att registreringen utgör ett led i rapporteringen till intressentgrupperna om bolagets ekonomiska ställning (RP 109/2005 till ny aktiebolagslag). Detta kan även tolkas på omvänt sätt. En omsorgsfull styrelseledamot skulle försvara aktieägarens intressen genom att avlägsna registreringen genast då det är möjligt. Enligt ABL 1:8 ska bolagets ledning omsorgsfullt främja bolagets intressen. (Airaksinen ym.: Osakeyhtiölaki II s. 706): Styrelsen har ingen skyldighet att avlägsna registeranteckningen om förlust av eget kapital. Man kan dock tänka sig att avlägsnandet av en sådan anteckning hör till styrelsens skyldigheter, om bolaget skulle lida skada av anteckningen. **(1,5 poäng)**

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

Punkt	Granskad omständighet	Granskningsobservation, motiverad bedömning och rättelseförfarande	Effekt på rapporteringen (Berätta vad, var och hur rapporteringen sker, om felet eller bristen inte korrigeras)	Poäng
1	<p>Testning av goodwill/Sverige</p>	<p>En nedskrivning borde ha gjorts på goodwill i Sverige (37 miljoner euro). Till de kritiska faktorerna vid värderingen hör hur realistiska diskonteringsfaktorn, tillväxten och lönsamheten är.</p> <p>Enligt memorandumet med sammandraget från revisionen är bufferten i sin helhet fem miljoner euro. Redan små förändringar i diskonteringsfaktorn, tillväxten på längre sikt eller lönsamheten leder till en värdeminskning.</p> <p>Den omotiverade sänkningen av diskonteringsfaktorn (WACC) från föregående år (not 16) beskriver inte marknadens syn på det sätt som förutsätts enligt IAS 36.56. I bokslutet (not 16) har känsligheten konstaterats vara 1,01 procent. Därmed motsvarar 1 procent av diskonteringsräntan 5 miljoner euro.</p> <p>Om WACC skulle ligga på samma nivå som i Finland och Norge, det vill säga cirka 10 procent (2,2 procent större än det använda WACC), skulle behovet av nedvärdering vara minst 7 miljoner euro (12-5 miljoner). Siffrorna är inte exakta eftersom det också finns många andra omständigheter, som kräver omdöme, i värderingen.</p> <p>Lönsamhets- och tillväxtantagandena i Sveriges</p>	<p>I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten</p>	<p>12,0</p>

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>testningskalkyler är också utmanande. Enligt IAS 36.33 och IAS 36.34 ska dessa grunda sig på rimliga antaganden som kan motiveras. Resultatförväntningen har av tradition varit för optimistisk (detta framgår av revisorernas rapport och styrelseprotokollen). Även landsdirektören för Sverige har en mera pessimistisk syn på resultatet under de närmaste två åren än koncernledningen.</p> <p>Den tillväxtprocent som har använts i kalkylen överskrider prognosen för marknadstillväxt, men bolaget har inte angett några motiveringar till detta (10 procent kontra 7 procent).</p> <p>Restvärdets andel, 95 procent, är stor. Med beaktande av bolagets problem att göra upp prognoser kan man inte anse det vara trovärdigt att resultatutvecklingen i framtiden skulle förändras väsentligt.</p> <p>I samband med värderingen av skattefordringarna har ledningen å andra sidan gjort en försiktig bedömning av resultatförväntningarna. Detta bör på något sätt återspeglas också i resultatförväntningarna för nedskrivningskalkyler, i synnerhet då dessa är förknippade med betydande osäkerhet.</p> <p>Enligt verksamhetsberättelsen är marknadsvärdet på aktierna i Tulostase Abp (s. 8: Aktie och handel med aktier) 108 miljoner euro, vilket är lägre än goodwill (127 miljoner euro) och så gott som lika stort som koncernens eget kapital (106 miljoner euro). Även dessa är för sin</p>		
--	--	--	--	--

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>del indikationer på problem med värdering av goodwill.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>I koncernen bör en nedskrivning på goodwill om minst 7 000 tusen euro göras.</p> <p>I testningen för nedskrivning ändras WACC för Sverige till samma nivå som WACC för Finland och Norge.</p>		
2	Testning av goodwill /Baltikum	<p>Vid testningen för goodwill bör bolagen i de baltiska länderna och Rumänien hanteras som separata kassagenererande enheter (CGU) enligt IAS 36.68 och IAS 36.69. Enheterna rapporterar separat och de följs upp separat. Av protokollen från styrelsemötena framgår att moderbolagets styrelse följer upp affärsverksamheterna landsvis. I verksamhetsberättelsen har man på ett vilseledande sätt berättat att uppföljningen av affärsverksamheterna sker enligt segment.</p> <p>Om bolagen hade hanterats som skilda CGU-enheter hade det lett till att man på goodwill för Baltikum utgående från IAS 36.86 borde ha nedskrivit $1\,200 + 230 = 1\,430$ tusen euro som följd av affärsverksamhetsaffären i Litauen. Detta framgår av styrelsemötesprotokollet 2.8.2011 samt av revisorns sammandrag.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>På goodwill avskrivs 1 200 tusen euro och på</p>	I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten	5,0

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>kundförhållanden 230 tusen euro.</p> <p>Testningen av goodwill ska göras skilt för bolagen i Estland, Litauen och Rumänien.</p>		
3	Latenta skattefordringar/Sverige	<p>Det är stor osäkerhet knuten till den latent skattefordran i Sverige, 1 200 tusen euro. Enligt IAS 12.35 ska en latent skattefordran bokföras endast till högst det belopp för vilket det finns betryggande bevis för att beskattningsbar inkomst kommer att uppstå mot vilken förlusterna kan utnyttjas. I bokslutet finns inte heller någon sådan beskrivning av solitt bevis för att man sannolikt kommer att kunna täcka förlusterna som krävs enligt IAS 12.82.</p> <p>Möjligheten att avräkna tidigare års förluster och räkenskapsperiodens förluster har uppskattats på olika sätt. En helhetsbedömning av värderingen av latent skattefordringar borde ha gjorts enligt IAS 12.34. I bokslutet har den latent skattefordran för tidigare räkenskapsperioder kalkylerats till fullt belopp. Latent skattefordran har endast bokförts på hälften av räkenskapsperiodens förlust, såsom framgår av not 26 och revisorns memorandum.</p> <p>Grunderna för bokföring av skattefordran saknas eftersom bolaget i flera år har gått med förlust och eftersom prognoserna enligt revisorerna fortlöpande har varit för positiva. Landsdirektörens prognoser för de följande två åren är betydligt mera pessimistiska än</p>	<p>I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten</p>	5,0

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>koncernledningens prognoser. Detta framgår av styrelsemötesprotokollet 3.3.2012.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Den latent skattefordran i Sverige bör nedskrivs. Effekten på skatterna i resultaträkningen och på mängden av latent skattefordran samt eget kapital är 1 200 tusen euro.</p>		
4	Latenta skattefordringar/Rumänien	<p>Enligt revisorns rapport har en latent skattefordran på 600 tusen euro bokförts i det rumänska bolaget. Enligt noterna inleder bolaget först nu sin verksamhet och det har ingen historia med vinster, som skulle stöda bokföringen av skattefordran. Eftersom sådan stark indikation som krävs enligt IAS 12.35 inte finns gällande det beskattningsbara resultat som uppstår i framtiden bör ingen latent skattefordran bokföras.</p> <p>Effekten på räkenskapsperiodens resultat är nedskrivningen av skattefordran, det vill säga 600 tusen euro.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>En nedskrivning av den latent skattefordran på 600 tusen euro ska göras; påverkar skatter i resultaträkningen och den latent skattefordran.</p>	I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten	4,0

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

5	Segmentrapportering	<p>Av noterna framgår inte de grunder i enlighet med IFRS 8.13, 8.14 och 8.22 till varför de baltiska verksamhetssegmenten enligt IFRS 8.5 har sammanställts till rapportering som ett segment.</p> <p>Avstämningen av siffran för det operativa resultatet i segmentet enligt IFRS 8.21 med resultatet före skatter saknas. Likaså saknas avstämningen av segmentens tillgångar mot totala tillgångar.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Konsolideringskriterierna läggs till i noterna.</p> <p>Avstämningskalkyler för resultatet och tillgångarna upprättas.</p>	<p>Skriftlig rapportering till styrelsen¹</p> <p>Skriftlig rapportering till styrelsen</p>	<p>1,2</p> <p>0,3</p>
6	Projektkalkylering i bokslutet	<p>Av revisorernas rapportering framgår att koncernen inte har tillräcklig projektkalkylering, som uppfyller kraven i IAS 11:29. Därför saknas förutsättningarna för partiell intäktsföring enligt IAS 11. Intäktsföringen bör göras endast upp till det belopp som det är sannolikt att ett belopp motsvarande projektets realiserade utgifter inflyter (IAS 11:32). Om förutsättningarna för partiell intäktsföring skulle ha existerat hade man dessutom varit tvungen att ta upp de volymuppgifter som krävs enligt IAS 11.40 - 45 i bokslutet.</p> <p>I praktiken har intäktsföringen gjorts på annat sätt än vad som beskrivs om intäktsföring av långfristiga projekt</p>	I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten	2,0

¹ I bedömningsgrunderna avser skriftlig rapportering ett revisionsprotokoll eller memorandum. Vid bedömningen av uppgiften gjordes ingen skillnad mellan revisionsprotokoll och memorandum.

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

	<p>Projektkalkylering/Estland</p>	<p>i noterna. Likaså beskriver man i utredningen om förvaltnings- och styrsystemet vilseledande att det är möjligt att på ett tillförlitligt sätt följa upp hur de stora projekten utvecklas med ett utvecklat informationssystem.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Den partiella intäktsföringen ska annulleras och eventuella skatteeffekter beaktas.</p> <p>I detta hänseende är resultatet 150 tusen euro för bra eftersom den avsättning som krävs enligt IAS 11:36 har lämnats ogjord. Utgångspunkten är att projektchefens bedömning av ett enskilt projekt bör anses vara mera tillförlitlig än koncernledningens åsikt. Enligt revisorns memorandum har 1 200 tusen euro intäktsförts av projektet och som kostnader har bokförts 1 300 tusen euro, det vill säga att en förlust på 100 tusen euro har bokförts. Efter avsättningen borde den totala förlusten ha varit 250 tusen euro.</p> <p>En eventuell minskning med 10 procent borde ha uppskattats och intäktsförts till verkligt värde i enlighet med IAS 18.9 - 10. En ytterligare ombedömning av situationen borde ha gjorts då revisionsberättelsen gavs.</p> <p>Eftersom skattesatsen i Estland är 0 % har felet ingen skattemässig betydelse.</p>	<p>Skriftligt rapportering till styrelsen</p>	<p>1,0</p>
--	-----------------------------------	---	---	-------------------

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

	<p>Projektkalkylering/Sverige</p>	<p>Rättelseförfarande:</p> <p>En kostnadsbokföring på 150 tusen euro görs i övriga rörelsekostnader och motsvarande avsättning görs (skuld kan även godkännas).</p> <p>Den eventualiteten att rabatt måste ges ska uppskattas. Om det är sannolikt att rabatt måste ges ska den bokföras från intäkterna enligt principen om verkligt värde.</p> <p>Enligt revisorns rapport har intäktsföringen av projektet i Sverige gjorts enligt utförd fakturering (inte tillverkningsgraden), vilket betyder att resultatet är 245 tusen euro för bra. Skatteeffekten är 26,3 %, det vill säga 64 tusen euro.</p> <p>Den gjorda intäktsföringen står i strid med vad som har beskrivits om intäktsföring av långfristiga projekt i noterna.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Försäljningen och kundfordringarna minskas. (Ingen korrigerig av skatteeffekten eftersom latent skattefordran inte har bokförts till fullo på resultatet.)</p>	<p>I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten</p> <p>eller</p> <p>skriftlig rapportering till styrelsen om inte väsentlighetsgränsen överskrids</p>	<p>1,0</p>
	<p>Teles projekt</p>	<p>Enligt revisorns rapport har 90 tusen euro mindre intäkt fört på Teles projekt än vad projektkalkyleringen skulle förutsätta (270-180 tusen euro). Eftersom projektkalkyleringen inte uppfyller de kriterier som ställs</p>		<p>0,5</p>

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>på den kunde intäktsföringen göras först då projektet är klart eller i takt med att kostnaderna uppstår (IAS 11:32). Beloppet överskrider inte gränsen för väsentlighet.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Det halvfärdiga projektet skulle endast kunna intäktsföras enligt de upplupna kostnaderna</p>	Skriftlig rapportering till styrelsen	
7	<p>Intäktsföring av licenser/kundfordringar</p> <p>Litauen</p>	<p>De allmänna principerna för intäktsföring i IAS 18.14 förutsätter att intäktsföringen skjuts upp tills bolaget har överfört de betydande riskerna och förmånerna i anknytning till ägandet av varorna på köparen. Licensförsäljningarna via återförsäljarna är mogna att intäktsföras först då slutkunden har godkänt leveransen, då den ekonomiska nyttan överförs (sell-through). Enligt de uppgifter som finns i revisorns sammandrag borde nedskrivningar på licenserna på 358+125 (50 %)=483 tusen euro ha gjorts. Ursprungligen borde licenserna inte ha intäktsförts, men de bör å andra sidan också avlägsnas till följd av övrig osäkerhet i anknytning till fordringarna.</p> <p>Enligt revisorns sammandrag betalar bolaget dessutom 50 procent i patentavgift på licensförsäljning för 250 tusen euro till en tredje part. Detta påverkar resultatet med 125 tusen euro.</p> <p>I brist på andra uppgifter ska skattekorrigeringen göras med moderbolagets skattesats 24,5 % = 118 tusen euro.</p> <p>Rättelseförfarande:</p>	I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten	2,0

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>Kostnaderna bokförs mot övriga rörelsekostnader (eller som korrektivpost till övriga intäkter) och kundfordringarna minskar i motsvarande grad.</p> <p>Skattekostnaden och -skulden minskar med 118 tusen euro.</p>		
8	Avsättning i Tyskland	<p>Av revisorns sammandrag framgår att en större avsättning borde ha gjorts gällande ett oavgjort tvisteärende i Tyskland. Enligt en oberoende extern bedömning borde avsättningen ha varit 2 100 tusen euro. Bedömningen gjord av en extern aktör är tillförlitligare än en egen bedömning, såvida det inte finns särskild grund för användning av den egna bedömningen. (IAS 37.14 och IAS 37:25) Resultatet är 1 820 tusen euro (2 100-180-300) inkorrekt.</p> <p>Posten borde upptas som en avsättning enligt IAS 37.11.b och inte som passiv resultatreglering såsom nu gjorts.</p> <p>Skatteeffekten med moderbolagets skattesats (den tyska skattesatsen är inte känd) är 1 820 tusen euro x 24,5 % = 446 tusen euro.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Bokförs som avsättning och övriga rörelsekostnader.</p> <p>Skatteeffekt på resultaträkningen; förändring av latent skatter och i balansräkningen förändring av latent skattefordringar</p>	I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten	4,0

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>anknytning till händelser med närstående kretsen, kontroll av att uppgifterna är korrekta och presentationen i bokslutet är bristfälliga. Denna omständighet framgår av att det finns betydande brister i rapporteringen om närstående kretsen, de utländska revisorerna har rapporterat om detta och att utveckling av rapporteringen om närstående kretsen har konstaterats vara en av målsättningarna för den nya räkenskapsperioden på styrelsemötet 13.8.2012.</p> <p>Varken affären med närstående kretsen (styrelseledamot) gällande aktierna i Fastighets Ab Levin Hankaus eller den tvååriga betalningsfristen i anknytning till denna har beskrivits på det sätt som krävs enligt IAS 24 och BokfF 2:7b. Återköpsansvaret, som framgår av köpebrevet, borde utgående från ABL 8:6.1 ha beskrivits i verksamhetsberättelsen.</p> <p>Beslutet om försäljningen av aktierna har fattats av en styrelse, som inte var beslutsför. En styrelseledamot har dessutom deltagit i beslutet om ett ärende som gäller honom. Då beslutet fattades borde man också ha beaktat styrelseledamots jäv enligt ABL 6:4.</p> <p>I noterna ska arvodena till styrelsemedlemmarna upptas specificerade enligt individ i enlighet med BokfF 2:8.4.</p> <p>De till Tulostase Management Ab beviljade lånen</p>	<p>I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten</p> <p>Även tilläggsuppgift möjlig</p> <p>I revisionsberättelsen, anmärkning enligt RevL 15 § 4 momentet. Även skriftlig rapportering till styrelsen möjlig</p> <p>I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i</p>	<p>1,0</p> <p>0,5</p> <p>1,0</p>
--	--	---	--	---

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>framgår inte av rapporteringen om närstående kretsen. Enligt ABL 8:6.1 borde lånen till närstående och de huvudsakliga villkoren i dem ha presenterats i verksamhetsberättelsen. På motsvarande sätt borde de uppgifter som krävs enligt IAS 24 och BokfF 2:8.2,2-4 ha presenterats.</p> <p>Av utredningen om förvaltnings- och styrsystemet (CG) framgår det att två av styrelseledamöterna även har fungerat som bolagets rådgivare, men ingen redogörelse över de arvoden som har betalats för dessa uppgifter har getts på det sätt som avses i IAS 24.18 och IAS 24.21.</p> <p>Storleken på arvodena framgår inte av dokumentationen.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Ett register över närstående kretsen bör skapas.</p> <p>Försäljningen av aktierna i Levi, de centrala villkoren och utestående fordran ska beskrivas i noterna till bokslutet.</p> <p>De centrala villkoren för de till Tulostase Management Ab beviljade lånen samt säkerheterna ska presenteras i verksamhetsberättelsen och noterna.</p> <p>Arvodena till styrelseledamöterna ska beskrivas på individnivå.</p>	<p>bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten</p> <p>Skriftlig rapportering till styrelsen</p>	<p>0,5</p>
--	--	---	--	-------------------

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

11	<p>Intäktsföring av Fastighets Ab Levin Hankaus</p>	<p>Affären är ännu inte mogen för intäktsföring eftersom affären inkluderar en återköpsskyldighet. Därmed har riskerna inte överförts på köparen på det sätt som IAS 18.14 förutsätter. Enligt styrelsemötet 3.1.2012 har köpeskillingen 160 tusen euro bokförts som en minskning av övriga kostnader.</p> <p>Om bokföringen tidsmässigt hade varit korrekt borde den ha upptagits till bruttobelopp i gruppen för övriga intäkter.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Minskningen av övriga rörelsekostnader med 160 tusen euro återtogs.</p> <p>Skattekostnaden och skatteskulden ska minskas med $160 \times 24,5 \% = 39$ tusen euro.</p>	Skriftlig rapportering till styrelsen	1,0
12	<p>Ändring av skattesatsen</p>	<p>Fel skattesats har använts vid bokföringen av den latent skatten för utländska bolag. Vid bokföringen borde skattesatsen för det aktuella landet användas. Skattesatserna är dock inte tillgängliga.</p> <p>Skattesatsen för Finland har ändrats från 26 % till 24,5 %, men i kalkylerna har skattesatsen 26 % använts.</p> <p>Rättelseförfarande: Felet är oväsentligt.</p>	Skriftlig rapportering till styrelsen	0,5

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

13	Bonus till ledningen	<p>Bokslutet innehåller bonus till ledningen för 300 000 euro, som bokförts utgående från ett inkorrekt IFRS-resultat i koncernen. Om de fel som har konstaterats i samband med granskningen hade korrigerats i bokslutet, skulle de bonusgrunder som har presenterats i revisorernas sammandrag inte ha uppfyllts. Därmed borde ingen bonus överhuvudtaget ha bokförts.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Den bokförda bonusen på 300 tusen euro ska återtas. Om bonusarna redan har betalats ska de bokföras som fordran.</p> <p>Skattekorrigeringen är 300 tusen euro x 24,5 % = 73 tusen euro. Denna minskar på räkenskapsperiodens skattekostnad och skatteskuld.</p>	<p>I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten</p> <p>Alternativt har en anmärkning enligt RevL 15 § 4 momentet godkänts (anmärkningen är motiverad med att ledningen medvetet förvränger bokslutet)</p>	2,0
14	Förlustreservering i Sverige	<p>I resultatet för det svenska bolaget har på de grunder som har presenterats i not 28 gjorts en avsättning för framtida förluster på 200 tusen euro. Det är fråga om en för tidig redovisning, som inte uppfyller bokföringskriterierna i IAS 37.18. Omständigheten påverkar inte den latent skatten eftersom skattefordran inte har bokförts till fullt belopp på räkenskapsperiodens resultat i Sverige.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Avsättningen ska återtas, vilket minskar övriga</p>	Skriftlig rapportering till styrelsen	1,0

Uppgift 1 (80 poäng)

		rörelseintäkter.		
15	Företagsförvärv i Norge 7/2012	<p>Efter räkenskapsperiodens slut har ett bolag vid namn Softa AS införskaffats i Norge. Enligt IFRS 3 B 66 borde den preliminära kalkylen för allokering av köpeskillingen ha presenterats i noterna (Purchase Price Allocation).</p> <p>Enligt revisorernas memorandum har kostnader i anknytning till förvärvet för 300 tusen euro bokförts i bokslutet. S.k. stay-bonusar hör till kostnaderna för följande räkenskapsperiod.</p> <p>Skatteeffekten uträknad med moderbolagets skattesats är 73 t€</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>De preliminära uppgifterna om köpeskillingen, de köpta tillgångarna och skulderna ska ges.</p> <p>Kostnader för 300 tusen euro och passiva resultatregleringarna ska korrigeras.</p> <p>Skattekostnaden ska minskas med 73 tusen euro och avdras från skatteskulden.</p>	<p>I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten</p> <p>Skriftlig rapportering till styrelsen</p>	<p>3,0</p> <p>1,0</p>
16	Tilläggsköpeskillning i Norge	Tilläggsköpeskillningen för affären i Norge borde ha bokförts som skuld i bokslutet i enlighet med IFRS 3 redan vid förvärvstidpunkten eller, ifall de vid förvärvstidpunkten rådande villkoren i IFRS 3.33 inte uppfylldes tidigare, borde redovisningen ha gjorts senast	Skriftlig rapportering till styrelsen	1,0

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>i detta bokslut (IFRS 3.34). Skulden och goodwill är 200 tusen euro för små.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Som goodwill och skulder ska bokföras ytterligare 200 tusen euro.</p>		
17	Riskhantering	<p>Enligt den utredning som har lämnats i verksamhetsberättelsen och bokslutet är riskrapporteringen bristfällig och delvis vilseledande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingen redogörelse finns för riskerna i anknytning till projekten, • Riskerna i anknytning till fordringarna har inte lyfts fram och • I verksamhetsberättelsen har en alltför positiv bild getts om projekthanteringen jämfört med de observationer som finns i sammandraget. <p>Därmed finns det konflikter mellan bokslutet och verksamhetsberättelsen i rapporteringen.</p> <p>I verksamhetsberättelsen har man uttryckligen och på ett inkorrekt sätt meddelat att inga verksamhetsrisker eller risker som påverkar bokslutet anknyter till projektleveranserna.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>I verksamhetsberättelsen ska man lyfta fram att det finns sådant som bör utvecklas i projektkalkyleringen och att</p>	<p>I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten</p>	2,0

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		<p>nuläget är en riskfaktor.</p> <p>Uppskattningen av verksamhetsriskerna och osäkerhetsfaktorerna i verksamhetsberättelsen bör kompletteras. Likaså bör uppgiften om ett utvecklat informationssystem ändras.</p>		
18	Internprissättning	<p>Internprissättningen ligger inte på den nivå som krävs enligt lagen om beskattningsförfarandet 14a och 31§. Dokumentationen, principerna och anvisningarna saknas. Detta framgår bland annat av not 5 och protokollet från styrelsemötet 13.8.2012.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Dokumentation av internprissättningen bör skapas. Den uppskattning av verksamhetsriskerna och osäkerhetsfaktorerna som finns i verksamhetsberättelsen bör kompletteras. Segmentens resultat ska korrigeras så att de motsvarar verkliga värden för de interna priserna.</p>	Skriftlig rapportering till styrelsen	1,5
19	Övriga fel i bokslutet	<p>Resultatet per aktie saknas. Finansministeriets förordning 9.2.2007/153 samt Finansinspektionens standard 5.1 (kapitel 8.3 Principerna för beräkning och presentation av nyckeltal punkt (16)) kräver att resultatet per aktie redovisas i rapporten över totalresultat.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>I slutet av resultaträkningen ska nyckeltalet resultat/aktie</p>	I revisionsberättelsen negativt uttalande om informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten	1,0

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

		anges både outspätt och utspätt.		
		<p>Fondandelarna har upptagits inkorrekt bland kassamedel.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Fondandelarna ska överföras från kassamedel till posten Övriga finansieringstillgångar/säljbara finansieringstillgångar/placeringsfondandelar.</p>	Skriftlig rapportering till styrelsen	0,5
		<p>Revisionsarvodena saknas i både koncernens och moderbolagets noter (Bokf 2:7a). De har inte heller upptagits i CG-utredningen.</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Revisorns arvoden läggs till uppsjälkade på lagstadgad revision, intyg och uttalanden, skatterådgivning och övriga tjänster.</p>	Skriftlig rapportering till styrelsen	0,5
		<p>Skyldigheten att återbetala EU-bidrag saknas i noterna (IAS 20:39).</p> <p>Rättelseförfarande:</p> <p>Den saknade uppgiften om återbetalningsskyldighet läggs till i noterna.</p>	Skriftlig rapportering till styrelsen	0,5

CGR DEL 2 REVISIONSBERÄTTELSE OCH REVISORNS ÖVRIGA RAPPORTER (100 POÄNG)

Uppgift 1 (80 poäng)

20	Moderbolagets värderingsfrågor	<p>En nedskrivning bör göras på balansvärdet för aktierna i det svenska bolaget, 48 miljoner euro, och på aktierna i det rumänska bolaget, 2 miljoner euro, eftersom det finns tydliga indikationer på att balansvärdena är för höga (Nedskrivningstestningskalkylerna och resultatutvecklingen i Sverige, resultatutvecklingen i Rumänien). För att kunna ange ett exaktare belopp borde en separat värdering göras, vilket inte har gjorts.</p> <p>Koncernens eget kapital är lägre än moderbolagets eget kapital. Även detta kan i viss mån indikera att dotterbolagsaktierna är övervärderade i moderbolagets balansräkning. Differensen bör analyseras.</p>	Moderbolagets revisionsberättelse, negativt uttalande enligt RevL 15 § 2 momentet 1 punkten om den information som bokslutet och verksamhetsberättelsen ger	4,0
21	Effekt av felen i sammandrag	<p>Räkenskapsperiodens vinst enligt koncernbokslutet är 9 317 tusen euro</p> <p>Sammandrag av de väsentliga felen i koncernbokslutet specificerade:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Nedskrivning av goodwill i Sverige minst -7 000 t€ -Nedskrivning av goodwill och materiella rättigheter i Baltikum -1 430 t€ -Intäktsförts för mycket på projektet i Tartu i Estland -150 t€ -Intäktsförts för mycket på projekten i Sverige -245 t€ -nedskrivning av licensfordringar -483 t€ -nedskrivning av latent skattefordringar: <ul style="list-style-type: none"> Sverige -1 200 t€ Rumänien -600 t€ -Avsättning för tvistefrågan i Tyskland -1 820 t€ -obefogad bonus till ledningen -300 t€ -intäktsföringen av Fastighets Ab Levin Hankaus ska återtas <u>-160 t€</u> Negativa fel sammanlagt cirka -13 388 t€ 		3,0

Uppgift 2 (20 poäng)

REVISIONSBERÄTTELSE

Till Tulostase Abp:s bolagsstämma

Vi har reviderat Tulostase Abp:s bokföring, bokslut, verksamhetsberättelse och förvaltning för räkenskapsperioden 1.7.2011–30.6.2012. Bokslutet omfattar koncernens balansräkning, resultaträkning, rapport över totalresultat, kalkyl över förändringar i eget kapital, kassaflödesanalys och noter till bokslutet samt moderbolagets balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och verksamhetsberättelsen och för att koncernbokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter i enlighet med internationella redovisningsstandarder (IFRS) sådana de antagits av EU och för att bokslutet och verksamhetsberättelsen ger riktiga och tillräckliga uppgifter i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Styrelsen svarar för att tillsynen över bokföringen och medelsförvaltningen är ordnad på behörigt sätt och verkställande direktören för att bokföringen är lagenlig och medelsförvaltningen ordnad på ett betryggande sätt.

Revisorns skyldigheter

Vår skyldighet är att ge ett uttalande om bokslutet, koncernbokslutet och verksamhetsberättelsen på grundval av vår revision. Revisionslagen förutsätter att vi iakttar yrkesetiska principer. Vi har utfört revisionen i enlighet med god revisions sed i Finland. God revisions sed förutsätter att vi planerar och genomför revisionen för att få en rimlig säkerhet om huruvida bokslutet och verksamhetsberättelsen innehåller väsentliga felaktigheter och om huruvida medlemmarna i moderbolagets styrelse eller verkställande direktören har gjort sig skyldiga till handlingar eller försummelse som kan leda till skadeståndsskyldighet gentemot bolaget, eller brutit mot aktiebolagslagen, eller bolagsordningen.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information som ingår i bokslutet och verksamhetsberättelsen. Valet av granskningsåtgärder baserar sig på revisorns omdöme och innefattar en bedömning av risken för en väsentlig felaktighet på grund av oegentligheter eller fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn den interna kontrollen som har en betydande inverkan för upprättandet av ett bokslut och verksamhetsberättelse som ger riktiga och tillräckliga uppgifter. Revisorn bedömer den interna kontrollen för att kunna planera relevanta granskningsåtgärder, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i företagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i företagsledningens bokföringsmässiga uppskattningar, liksom en bedömning av den övergripande presentationen av bokslutet och verksamhetsberättelsen.

Enligt vår mening har vi inhämtat tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis som grund för vårt uttalande.

Motiveringar till negativt uttalande – koncernbokslutet

Goodwill på förvärvet av bolaget i Sverige utgör 37 miljoner euro av goodwill i koncernbalansräkningen. Till följd av att alltför optimistiska antaganden har använts för

resultatutvecklingen och diskonteringsfaktorn vid testningen av goodwill enligt IAS 36 borde en nedskrivning på minst 7 000 tusen euro ha gjorts på goodwill. **(3,0 poäng)**

I kalkylerna för testning av goodwill borde Estland, Litauen och Rumänien ha testats som självständiga kassagenererande enheter. Detta skulle utgående från IAS 36.86 ha lett till nedskrivningar för sammanlagt 1 530 tusen euro på den bokaffärsverksamhet som såldes i Litauen. **(1,0 poäng)**

I koncernbalansräkningen har på de fastställda förlusterna i det svenska bolaget bokförts 1 200 tusen euro i latent skattefordran. Vi anser inte att redovisningen av den latent skattefordran i balansräkningen uppfyller förutsättningarna för bokföring enligt IAS 12. **(1,5 poäng)**

I koncernbokslutet har i latent skattefordran bokförts 600 tusen euro på förluster som har fastställts vid beskattningen av det rumänska bolaget. Enligt vår mening uppfyller dessa inte förutsättningarna för bokföring enligt IAS 12. **(1,0 poäng)**

Som kostnad i bokslutet borde gamla licensfordringar, som har intäktsförts i förtid och som ingår i balansräkningen, för 483 tusen euro ha upptagits. **(0,5 poäng)**

Enligt vår uppfattning uppfyller bolagets projektkalkylering inte till alla delar kraven i IAS 29.29. Därför borde intäktsföringen av halvfärdiga projekt ha gjorts maximalt till de bokförda kostnaderna. Projektleveranserna har även delvis intäktsförts enligt faktureringen. Om intäktsföringen hade skett i den takt som projekten fortskrider skulle koncernens resultat ha varit cirka 245 tusen euro sämre. **(0,8 poäng)**

Det finns en betydande risk i anknytning till en av projektleveranserna, men ingen sådan tillräcklig avsättning som krävs enligt IAS 37 har gjorts i koncernbokslutet. Enligt en bedömning given av en extern sakkunnig borde avsättningen ha varit cirka 1 800 tusen euro högre. **(1,0 poäng)**

Det finns kovenanter kopplade till koncernens resultat och soliditet i anknytning till bolagets lån. Om nedskrivningarna och bokföringarna av kostnader här ovanför hade gjorts i koncernbokslutet, skulle resultatet enligt vår uppskattning ha varit betydligt svagare än det resultat som resultaträkningen visar. Detta skulle även ha lett till brott mot kovenanterna vid bokslutstidpunkten. Eftersom banken enligt avtalsvillkoren hade haft rätt att säga upp lånet omgående borde de lån som har upptagits som långfristiga enligt bestämmelserna i IAS 1.73 ha upptagits som kortfristiga i bokslutet. **(1,0 poäng)**

Tulostase Abp har inte presenterat det resultat per aktie som krävs enligt Finansministeriets förordning om regelbunden informationsskyldighet för värdepappersemitter 9.2.2007 (5§). **(0,3 poäng)**

Efter räkenskapsperiodens utgång har ett dotterföretag köpts i Norge. I noterna borde de uppgifter som krävs enligt IFRS 3 B66 ha upptagits om sammanslagning av affärsverksamheterna. **(0,9 poäng)**

Bolaget har inte rapporterat transaktioner med närstående kretsen i noterna till koncernbokslutet på det sätt som IAS 24 förutsätter **(0,8 poäng)**

Negativt uttalande om koncernbokslutet

Enligt vår mening ger koncernbokslutet beroende på de faktorer som har beskrivits i motiveringarna till negativt uttalande inte riktiga och tillräckliga uppgifter om koncernens

ekonomiska ställning samt om resultatet av dess verksamhet och penningflödena i enlighet med de i EU godkända internationella bokslutsstandarderna (IFRS). **(1,0 poäng)**

Motiveringar till negativt uttalande – moderbolagets bokslut

Utgående från de testningar för nedskrivning som har gjorts i samband med upprättande av bolagets koncernbokslut är det uppenbart att man borde ha gjort betydande nedskrivningar av balansvärdet på aktierna i Tulostase Sweden Ab, 48 miljoner euro, och balansvärdet på aktierna i Tulostase Romania SRL, 2 miljoner euro, i enlighet med 5 kapitlet 13 § i bokföringslagen. Eftersom bokföringarna inte har gjorts är räkenskapsperiodens resultat och vinstmedlen i Tulostase Abp betydligt övervärderade. **(1,0 poäng)**

I bokslutet har bokförts bonusarvoden till ledningen för sammanlagt 300 tusen euro, vilket grundar sig på resultatet efter skatt enligt koncernbokslutet. Om de korrigeringar som nämns här ovanför hade gjorts, skulle det inte finnas någon grund för bokföring av bonus till ledningen. **(0,7 poäng)**

Enligt vår mening innehåller verksamhetsberättelsen motstridiga uppgifter om nivån på bolagets interna kontrollsystem, riskhanteringen och projektkalkyleringen. **(0,5 poäng)**

Bolaget har inte rapporterat affärsverksamhet med närstående kretsen på det sätt som krävs enligt 2 kapitlet 7b § i bokföringsförordningen. **(0,4 poäng)**

Negativt uttalande om bokslutet och verksamhetsberättelsen

Enligt vår mening ger bokslutet och verksamhetsberättelsen beroende på de faktorer som har beskrivits i motiveringar till negativt uttalande inte riktiga och tillräckliga uppgifter om koncernens och moderbolagets ekonomiska ställning samt om resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse. Uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet är konfliktfria förutom omständigheten nämnd i motivering till negativt uttalande. **(0,8 poäng)**

Tilläggsuppgift som betonar en viss omständighet

Vi vill ytterligare fästa uppmärksamhet vid följande omständigheter:

- Utgående från bokslutet har bolaget brutit mot lånekoventvillkoren och långgivaren har enligt lånevillkoren rätt att säga upp lånen. Bolagets förmåga att fortsätta med verksamheten är därmed beroende av att finansieringen fortsätter. **(1,0 poäng)**
- Bolaget ska beakta den nämnda omständigheten vid bedömning av om den föreslagna dividendutdelningen äventyrar bolagets likviditet på det sätt som avses i ABL 13 kapitlet 2 §. **(0,5 poäng)**

Vi har inte anpassat vårt uttalande för dessa omständigheter.

Anmärkning

Vi ger följande anmärkning som avses i revisionslagen 15 § 4 momentet 1 punkten:

- Bokslutet och verksamhetsberättelsen har till följd av de omständigheter som har beskrivits i motiveringarna till det negativa uttalandet här ovanför inte upprättats i enlighet med de bestämmelser som gäller upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse i Finland. **(0,5 poäng)**
- En semesterfastighet i Levi har sålts till en av bolagets styrelseledamöter för 160 tusen euro. Bolaget har beviljat köparen två års betalningsfrist. Beslutet om försäljningen har gjorts av en styrelse som inte var beslutsför. Den aktuella styrelseledamoten har själv deltagit i beslutsprocessen. Den beviljade betalningsfristen bör dessutom anses vara exceptionell och det finns ingen affärsekonomisk grund för denna. **(0,8 poäng)**
- Enligt vår mening ger beskrivningen av huvuddragen i anknytning till intern kontroll och riskhantering inom den ekonomiska rapporteringsprocessen i den utredning av förvaltnings- och styrsystemet som krävs enligt 2 kapitlet 6 § i värdepappersmarknadslagen och som styrelsen har upprättat motstridiga uppgifter om nivån på bolagets interna kontroll och riskhantering. **(0,3 poäng)**

Utlåtande enligt Finansministeriets förordning om regelbunden informationsskyldighet för värdepappersemittenter 5a § 5 momentet

Till följd av den omständighet som har beskrivits i föregående avsnitt är enligt vår mening de uppgifter som har getts om förvaltnings- och styrsystemet samt bokslutets uppgifter i anknytning till huvuddragen i systemen för intern kontroll och riskhantering i den ekonomiska processen motstridiga. **(0,2 poäng + 0,3 extra poäng)**

Anmälan enligt 2 kapitlet 6 § 4 momentet i värdepappersmarknadslagen

Delårsrapporten för perioden 1.7. - 31.12.2011 har inte uppgjorts i enlighet med de bestämmelser som gäller den. De lån som i delårsrapporten 1.7. - 31.12.2011 har upptagits som långfristiga i delårsrapporten 1.7. - 31.12.2011 borde ha upptagits som kortfristiga eftersom brott mot kovenantvillkoren för lånen hade skett under perioden och banken enligt avtalet hade haft rätt att säga upp lånet att förfalla genast. **(0,3 poäng)** I delårsrapporten 1.7. - 31.12.2011 har en förskottsbetalningspost för ett visst projekt på 650 tusen euro intäktsförts mot omsättningen i förtid. **(0,2 poäng)**

Helsingfors den 2 september 2012

Isoketju Oy
CGR-sammanslutning

Timo Tilkari
Timo Tilkari
CGR

[Revisorns adress]